

EDWARD SKOWROŃSKI-HERTZ

ur. 1920; Sanok

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. izrael 2006, okupacja niemiecka, Żydzi, wybuch wojny, ucieczka na wschód

Losy rodziny po wybuchu wojny we wrześniu 1939 roku

W 1939 roku... ojciec został zmobilizowany wcześniej. Mogę powiedzieć, że w tym czasie cała gmina żydowska zbierała pieniądze i ojciec był delegatem głównym na broń przeciwko Niemcom. Że wtedy w 1939 [roku] brakowało państwu polskiemu pieniędzy i tak dalej, to zbierała je gmina żydowska.

No, to do 1939 roku... Potem z bratem moim Maksymilianem poszliśmy na wschód. Była ewakuacja i poszliśmy na wschód. I Rosja przyszła wtedy, i zajęła tam. Potem też spotkaliśmy tam ojca naszego, bo armia się rozpadła i tak... Ale był Katyń, był tego. W każdym razie ojciec się uratował. I później do Lwowa pojechaliśmy. No, we Lwowie to jakoś daliśmy sobie radę. Ojciec wrócił do domu, to znaczy do Lublina. Potem przyszła wojna tych Niemców z Rosjanami, to brat mój zrobił nam metryki, że jesteśmy Polakami, że jesteśmy chrześcijanami, Aryjczycy. W każdym razie pojechaliśmy w tym czasie do Warszawy. Chcieliśmy ratować naszych rodziców, też znaleźć dla nich jakieś miejsce. Ale ta gmina żydowska nie zgodziła się. Mówi: „Nie, nie odchodzić. Masz nas reprezentować”, bo znał niemiecki i znał tego. To co mogę powiedzieć? Co mogę powiedzieć dalej? To, że na przykład ten Pityński, sąsiad nasz, nie prowadził się ładnie. Zrobił sobie sklep w 1939 roku... w 1940 roku... nie wiem dokładnie jak. I myśmy byli już wtedy w tym czasie na aryjskich [papierach], na polskiej stronie. To wiem tylko, że matka się skarżyła, że kazał jej stać w ogonku. W ogonku po chleb, a to... To on się bardzo nieładnie prowadził. Co nie mogę powiedzieć, to że syn jego był przyjęty w Palestynie tak ładnie przez mego brata i tak dalej.

Data i miejsce nagrania	2006-11-24, Hajfa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Justyna Jasłowska
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"